

KIRKEN, SKOLEN OG TILVÆRELSENS GRUNDFORHOLD

Præster uden tro. Faldende medlemstal. Alt for få, der vil sidde i menighedsråd. Tvivl om Jesu opstandelse, men til gengæld åbenhed over for reinkarnation.

Forfalds- og forvirringshistorier er der nok af, når det handler om mediernes daglige dækning af folkekirkens tilstand i Danmark i dag.

Men her er en meget opløftende modhistorie: Folkekirkens Skoletjeneste har netop fået et opsigtsvækkende skulderklap. To forskere fra Institut for Skole og Læring ved Professionshøjskolen Metropol har for Folkekirkens Uddannelses-og Videnscenter undersøgt, hvordan det går med samarbejdet mellem folkekirke og folkeskole. Rapporten hedder "Selv om man tror på noget andet, kan man godt være et sødt menneske".

Det fremgår, at skoletjenesterne nu er inviteret indenfor på hele 80 procent af landets folkeskoler - og det går ifølge rapporten fremragende.

Siden 70ernes formelle adskillelse af kirke og skole har uddannelsesfolk ellers mest været optaget af at få kristendommen møvet ud af skoletiden.

Ræsonnementet har været, at viden og kundskaber er skolens mål, og at tro og personlig overbevisning ikke hører hjemme i skoletiden. Både konfirmandundervisning og julegudstjenester er blevet problematiseret.

Der gik 18 år efter adskillelsen, inden folkekirken havde besindet sig på den nye situation og fået oprettet den første skoletjeneste. Siden er det spiret langsomt frem. Naturligvis på skolens præmisser.

Det kan være fremmedartet og ubekvemt for kirkefolket. Og det kan være mindst lige så fremmedartet for en lærergeneration, der er vokset op med, at kirke og kristendom blot er et fag som så mange andre.

De kunne sagtens tænke: "På skolens hjemmebane er der ingen rolle for hverken folkekirke eller andre trossamfund. Det handler om at lære børnene noget" - punktum. Og hvis man nu helt grundlæggende mener, at man ikke har nogen tro, hvad har et trossamfund så egentlig at gøre i en skole? Det er forventelige spørgsmål, men ifølge rapporten er der kun meget få, der har problemer med, at folkekirken samarbejder med folkeskolen.

Kristendom er en tilværelsestolkning, hvis udtryk ændrer sig over tid i stadig vekselvirkning med den omgivende kultur. En del har i de senere år ændret sig.

Forældregenerationen er typisk vokset op i sekulære sammenhænge uden særlig tilknytning til kirke og tro. Globalt set fylder trosspørgsmål ganske vist mere end nogensinde med voldsomme historier om mennesker, der vil dø for deres tro. Men herhjemme dominerer sekularismen og kulturkristendommen med stor kærlighed til traditioner, men også med skræmmende uvidenhed om, hvad kristendom er. Det er den baggrund, børnene typisk møder op med. De er ikke fjendtligt indstillede, men uvidende.

Derfor er det bemærkelsesværdigt, at det ifølge rapporten er lykkedes at udvikle en nutidig ramme for samarbejdet, der passer til dette udgangspunkt. Der er ikke modstand, men uvidenhed. Der er stor respekt for den professionalisme, underviserne fra Folkekirkens Skoletjeneste møder op med. Hverken lærere eller forældre er utrygge ved, hvad der foregår. Heller ikke, når børnene inviteres i kirke til et salmesangsprojekt, eller når præsten hjælper med at tolke Fadervor. Børnene bruger undervisningen til at overveje etiske spørgsmål i deres eget liv. Det kan efter min mening næppe blive meget bedre.

Hvordan finder f.eks. Fadervor en plads under de nye vilkår? Hvis børn og forældre mest kender til bøn gennem medie-historier om islamister, der råber "Allahu akbar" medens de sprænger sig selv og andre i luften, så kan bønnen selvfølgelig komme til at virke middelalderlig – måske endda farlig. I skoletjenesten knækker man koderne ved at forholde sig til bønner som tekst. Ingen skal bede bønner i skoletiden, men alle, der bor her i landet, bør kende Fadervor. Og man kan naturligvis gennemgå Fadervor efter almindelige, tekst-analytiske principper ligesom andre tekster.

Det samme gælder salmerne. De bruges til lovsang i kirken, men er også en del af forudsætningen for at forstå, hvordan tro i Danmark har været formidlet gennem tiderne. Salmerne er poesi, der rummer noget af det allerbedste i dansk digtekunst.

Samtidig er beskæftigelse med salmesang ikke bare kristendomskundskab, historie eller dansk. Det er også undervisning i et vigtigt, men klemmt fagområde: Sang og musik. Mange danske salmer er velsignet med utroligt værdifulde melodier skrevet af vore allerstørste komponister. Den viden og den kulturarv formår underviserne fra skoletjenesterne at formidle på skolens præmisser.

Folkekirkens Skoletjeneste er et fremragende eksempel på, hvordan det kan gøres. Det drejer sig om tro, bøn og sang i dansk evangelisk-luthersk kristendom, men det er også oplysning, kundskab og dannelse. Det er det udgangspunkt, folkekirke og folkeskole sammen er nået til. Det er ikke missionsvirksomhed. Det er almen dannelse, personlig udvikling og kulturpolitik.

For børnene skal vide, hvilken rolle kristendommen og de bibelske fortællinger har spillet i Danmark. For vores historie, tænke måde, kunst og kultur i bredeste forstand. Det drejer sig om at give dem ord og begreber, hvormed de kan sætte sig i forhold til tilværelsens grundforhold, kærlighed, ondskab, død og evighed, store følelser.

Det er et helt uomgængeligt led i deres åndelige, filosofiske og mentale udvikling. Det er ikke bare i folkekirkens interesse, at de møder det i skolen. Det er i også i samfundets interesse.

Min tidligere svenske ministerkollega Bengt Göransson, der var socialdemokrat og ateist, sendte mig sit kampskrift "Bekæmp okkultismen", hvori han anbefalede mere og bedre kristendomsundervisning! Han ville gøre rodløse børn mere modstandsdygtige over for den mysticisme og overtro, der truer med at udfylde tomrummet i ubefæstede sjæle.

Jeg tøver ikke med at anbefale, at menighedsråd, provstier og stifter så hurtigt som muligt opretter skoletjenester til de tyve procent af landets skoler, som endnu ikke har det tilbud. Og at skolerne tager imod med åbne arme.

Bertel Haarder